

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Grønlandsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Hermed fremsendes svar på spørgsmål 6 (Alm. del) stillet af Grønlandsudvalget den 13. november 2009.

Med venlig hilsen

Helge Sander

17. november 2009

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 09-048616
Dok nr. 1120523
Side 1/1

Spørgsmål nr. 6 (Alm. del) stillet af Grønlandsudvalget den 13. november 2009 til ministeren for videnskab, teknologi og udvikling.

Spørgsmål 6

Ministeren bedes oversende udvalget sit talepapir fra samrådet den 12. november 2009 om samrådsspørgsmål A vedrørende Polarbiblioteket.

Svar

DET TALTE ORD GÆLDER

Jeg vil gerne indledningsvis gøre opmærksom på, at Grønlandsudvalget den 7. oktober 2009 stillede mig et spørgsmål, der lige akkurat omhandlede samme emne. Jeg sendte mit svar den 21. oktober.

Af svaret fremgår det, at Arktisk Institut har taget kontakt til Slots- og Ejendomsstyrelsen med henblik på at finde en alternativ løsning.

Dette har siden ført til en række fornyede forhandlinger mellem nogle af de involverede parter, hvilket jeg vil vende tilbage til.

Først vil jeg meget kort give en baggrund om Polarbiblioteket og de samarbejdende institutioner i bygningen vi har i Strandgade.

Dansk Polarcenter under Videnskabsministeriet, Institut for Eskimologi under Humanistisk Fakultet og den selvejende institution Arktisk Institut har haft til huse i Strandgade siden 1993.

Der har således været tale om tre institutioner, hvis indbyrdes samarbejde har været reguleret af deres samarbejdsaftaler.

Samarbejdsaftalerne har sidst været gennemgående revideret i henholdsvis 1996 og 2001.

I 2004 blev Institut for Eskimologi af Humanistisk Fakultet lagt organisatorisk ind under Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier.

Navnet blev derfor ændret til Afdeling for Eskimologi og Arktiske Studier.

Dansk Polarcenter blev med finansloven for 2007 en del af Forsknings- og Innovationsstyrelsen.

På trods af de organisatoriske ændringer forblev enhederne i første omgang i Strandgade, og de overordnede samarbejdsaftaler blev ikke ændret.

Hvad angår udviklingen omkring Dansk Polarcenter og centerets opgavevaretagelse vil jeg gerne igen henvise til mit svar på alm. del – spørgsmål 3.

Jeg vil dog godt trække trådene lidt sammen:

Dansk Polarcenter var ikke en forskningsinstitution men et service- og formidlingscenter med en række forskelligartede opgaver.

Dansk Polarcenter var oprindeligt tiltænkt en rolle som forskningsinstitution, men denne vision er aldrig blevet realiseret, hverken af denne eller tidligere regeringer.

Med den nuværende universitetsstruktur, hvor sektorforskningen er indfusioneret på universiteterne, er denne vision nu også helt uaktuel.

Det understreges af, at nutidens forskning i Arktis og Grønland er multidisciplinær og sker ved mange universitetsinstitutter herunder Center for Arktisk Miljø ved Danmarks Miljøundersøgelser på Aarhus Universitet, Center for Arktisk Teknologi ved Danmarks Tekniske Universitet, Center for Is og Klima ved Københavns Universitet og f.eks. De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) og Danmarks Meteorologiske Institut.

Afdeling for Eskimologi og Arktiske Studier udgør således kun en lille del af forskningen i dette område; Arktis og Grønland.

Bortset fra biblioteket, herunder arbejdet med Arktisk Instituts privatejede samlinger, var Dansk Polarcenters opgaver ikke specielt knyttede til Afdeling for Eskimologi og Arktiske Studier eller Arktisk Institut og dermed Strandgade.

Centrets målgruppe var alle polarforskningsinstitutioner i Danmark, herunder de forskellige fakulteter ved de danske universiteter og sektorforskningsinstitutioner.

Som konsekvens af Dansk Polarcenters indfusionering i Forsknings- og Innovationsstyrelsen er centrets opgaver løbende blevet drøftet, og der er truffet beslutninger om, hvor opgaverne mest hensigtsmæssigt kan placeres.

For eksempel kan jeg nævne, at logistik omkring forskningsstationen Zackenberg i Nordøstgrønland er flyttet til Center for Arktisk Miljø ved Danmarks Miljøundersøgelser på Aarhus Universitet netop for at skabe synergiforhold mellem drift, videnskabelig ledelse og videnskabelige undersøgelser.

Det vurderes, at det bedre kan opnås her end ved en løsrevet varetagelse af driften af forskningsstationen fra Strandgade.

På myndighedsområdet har det længe været aftalt mellem regeringen og Grønlands landsstyre, at de grønlandske myndigheder kan overtage administrationen af tilladelser i medfør af rejsebekendtgørelsen til færdsel på indlandsisen m.v., som hidtil har været varetaget af Dansk Polarcenter.

Justitsministeriet og Grønlands landsstyre har meddelt Forsknings- og Innovationsstyrelsen, at det vil ske fra den 1. januar 2010.

Revision af bekendtgørelsen er således igangsat af Justitsministeriet.

Forsknings- og Innovationsstyrelsen oprettede pr. 1. februar i år Klima- og Polar enheden, der i juni 2009 afsluttede flytning til styrelsens lokaler i Bredgade.

Her er sekretariatet for Kommissionen for Videnskabelige Undersøgelser i Grønland samlet med nogle mindre tilbageværende opgaver fra Dansk Polarcenter.

Derudover varetager enheden også det nordiske forskningssamarbejde, herunder Nordisk Topforskningsinitiativ, og visse styrelsesopgaver i forbindelse med klima, herunder COP15.

Derved blev relevante forskningspolitiske opgaver organisatorisk og fysisk samlet til gavn for styrelsens opgavevaretagelse.

Bortset fra Polarbiblioteket flyttede Forsknings- og Innovationsstyrelsen fra Strandgade.

Tilbage i Strandgade er den selvejende institution Arktisk Institut, Afdeling for Eskimologi og Arktiske Studier ved Københavns Universitet samt Polarbiblioteket.

Biblioteket drives og finansieres, bortset fra de øvrige institutioners egne bogindkøb, af Forsknings- og Innovationsstyrelsen i henhold til samarbejdsaftalerne mellem parterne.

Biblioteket består af tre samlinger.

Universitetets samlinger og nyanskaffelser dækker primært humaniora og samfundsfag.

Polarcentrets samlinger dækker primært naturvidenskab og det tekniske område. Derudover dækker det, hvad man kalder ”grå litteratur”, der er uofficielle rapporter, institutionernes egne tekniske rapporter og lignende, og bogsamlingen fra det nedlagte Ministerium for Grønland.

Arktisk Instituts samling består primært af samlinger, som er modtaget via donationer.

Som det fremgår af svaret på alm. del – spørgsmål 3, har Polarbiblioteket løbende indberettet udlån og besøgstal til Styrelsen for Bibliotek og Medier.

Og som det også fremgår af svaret, må såvel besøgs- som udlånstal vurderes at være relativt lave.

Under henvisning til Styrelsen for Bibliotek og Mediers statistikker var udlånet i 2008 brutto 1.537 udlån.

Dette var inklusiv kopier, der erstatter udlån, fornyelser og udlån via andre biblioteker.

I perioden 2001-2008 har dette bruttoudlån i gennemsnit ligget omkring 2.800 årligt. Det højeste udlån i disse år var knap 4.800 i 2007.

Besøgstallet i 2007 lå på 1.270 mens det i 2008 lå på 1.232.

Med tanke på spørgsmålet om Polarbiblioteket kunne forblive i Strandgade sammen med Arktisk Institut og Afdeling for Eskimologi og Arktiske Studier, har Forsknings- og Innovationsstyrelsen gennemført økonomiske forhandlinger med Humanistisk Fakultet, Københavns Universitet og Arktisk Institut.

Forsknings- og Innovationsstyrelsen har tilbudt at bidrage med et årligt beløb på 2,3 mio. kr. til drift af biblioteket, husleje for de to tilbageværende parter, biblioteket m ed videre.

Dette beløb er beregnet med udgangspunkt i de udgifter, Forsknings- og Innovationsstyrelsen hidtil har haft i forhold til Polarbiblioteket, Afdeling for Eskimologi og Arktiske Studier og Arktisk Institut.

Som det fremgår af svar på alm. del – spørgsmål 3 førte forhandlingerne ikke til en løsning omkring Strandgade.

I stedet blev der fundet nye løsninger for biblioteket og de to institutioner.

Hvad angår bogsamlingen, har Forsknings- og Innovationsstyrelsen og Humanistisk Fakultet aftalt, at Afdeling for Eskimologi og Arktiske Studier overtager Polarcentrets bogsamling.

De skal herunder forestå en fagligt forsvarlig sortering, nedtagning, flytning og indfasning på Københavns Universitet.

I den forbindelse vil de pågældende bøger fra Dansk Polarcenter overgå til en udlånsordning, som er gældende for fakultetets institutbiblioteker generelt.

Jeg er informeret om, at Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier planlægger at ansætte en faglig flyttekoordinator på ph.d.-niveau til at varetage denne opgave.

Der er nedsat et biblioteksudvalg, der skal bistå Københavns Universitet med planlægningen af flytning m.v.

Udvalget har repræsentanter fra alle tre parter samt fra Københavns Universitets Biblioteks- og Informationsservice, som er et samarbejde mellem Det Kongelige Bibliotek og Københavns Universitet.

Biblioteksudvalget holdt deres første møde den 29. oktober og næste møde er planlagt til 20. november.

Arktisk Institut har valgt at beholde og udskille deres privatejede samlinger.

I svaret på alm. del – spørgsmål 3 vurderes det, at ændringerne omkring institutionerne samlet set reelt ikke har forskningsmæssige konsekvenser.

Og derudover at bibliotekets reelle funktion målt ved udlån og besøgstal står i god relation til de økonomiske overvejelser, der har ført til de trufne beslutninger.

Det er endvidere vurderingen, at opgaverne vedrørende logistik, forskningsfinansiering og forskningspolitik om arktiske forhold nu er placeret i institutioner, hvor der kan skabes synergi og fagligt fællesskab til beslægtede opgaver.

Jeg vil i den forbindelse gerne tilføje, at ligesom nye institutioner og forskningsmiljøer opstår, kan det også være nødvendigt i lyset af udviklingen for institutionerne og deres opgavesammensætning at tage dem op til fornyet overvejelse og eventuelt træffe beslutning om nedlæggelse.

Ligesom det har været tilfældet ved det tidligere Polarcenter.

Jeg vil dog gerne understrege, at polarforskningen har høj prioritet i Danmark.

Og at polarforskning sker på en række institutioner inden for mangfoldige fagområder. Eksempelvis klima, sundhed, etnografi, geologi, meteorologi, glaciologi med videre.

Og i år er Klimaforskningscenteret i Nuuk etableret på grundlag af en bevilling på 35 mio. kr. fra Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Med det netop indgåede globaliseringsforlig er bevillingen forhøjet til i alt 75 mio. kr. over 4 år, hvilket må siges at dokumentere regeringens fokus på dette vigtige forskningsområde.

Til gavn for såvel dansk som grønlandsk forskning er klimaforskningscenteret forankret på Naturinstituttet i Nuuk ved siden af Grønlands Universitet.

Som tværvideenskabeligt center vil det få væsentlige aktiviteter inden for samfundsfag ved Grønlands Universitet.

Også det nordiske topforskningsinitiativ, som er igangsat ved årsskiftet 2008-09 indeholder væsentlige forskningsfelter af relevans for Arktis.

Som jeg nævnte i min indledning, så har Arktisk Institut taget kontakt til Slots- og Ejendomsstyrelsen.

Det har ført til egentlige forhandlinger mellem Arktisk Institut, Københavns Universitet, Nordatlantens Brygge og Slots- og Ejendomsstyrelsen og måske flere parter om en alternativ løsning med henblik på at bevare et arktisk miljø i huset i Strandgade.

Sammenhængende med at der, som tidligere nævnt, er god overensstemmelse mellem de økonomiske overvejelser i processen og de trufne beslutninger, har Forsknings- og Innovationsstyrelsen, på trods af de afsluttede forhandlinger, meddelt sine samarbejdspartnere, at styrelsen står ved sit tidligere givne tilbud om støtte på samlet 2,3 mio. kr. årligt til Arktisk Institut og Københavns Universitet til en løsning i Strandgade.

Forsknings- og Innovationsstyrelsen har dog forudsat, at parterne kommer med et færdigforhandlet forslag.

Styrelsen har i øvrigt fastholdt, at man fortsætter implementeringen af de sidst indgåede aftaler, der har frister den 31. december 2009, indtil andet afgørende måtte foreligge.

Set i lyset af de meget langvarige forhandlinger, der hidtil er ført og behovet for en endelig afklaring, er jeg enig i Forsknings- og Innovationsstyrelsens tilgang.

Jeg vil naturligvis orientere både Grønlandsudvalget og Udvalget for Videnskab og Teknologi skriftligt, når der er nyt i sagen.

Tak for ordet.